

طراحی مدل مدیریت عملکرد مربیان مهدکودک‌های ایران

ملوک طهماسبی^۱

سید احمد احمدی^۲

چکیده

هدف: مهدکودک محلی است برای مراقبت، شناخت استعدادها، پرورش عاطفی، جسمی، هوشی، رفتاری (اجتماعی) گفتاری و رشد خلاقیت کودکان در سن پیش از دبستان. امروزه آموزش و پرورش پیش از دبستان، بیش از هر زمان دیگری از ضرورت و اهمیت و حساسیت برخوردار گشته است.

روش: این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت ترکیبی بود، جامعه آماری این پژوهش شامل سه بخش بود یکی خبرگان و کارشناسان فرهنگی سازمان بهزیستی و قسمت دوم شامل کلیه مدیران و مربیان مهدهای کودک ایران و سوم خانواده‌های کودکان در سال ۱۳۹۴ - ۱۳۹۳ بودند. تعداد ۱۵ نفر در قسمت کیفی تحلیل با استفاده از روش دلفی و در بخش کمی تعداد ۳۸۴ نفر با استفاده از فرمول کوکران به‌عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار اندازه‌گیری تحقیق، سه پرسشنامه رضایت زناشویی اینریچ (۱۹۸۲)، شادمانی فوردایس (۱۹۹۷) و سازگاری کودکان دخانچی (۱۳۷۷) بود که مورد استفاده قرار گرفت. برای اندازه‌گیری روایی پرسشنامه‌ها از روش محتوایی و برای تعیین پایایی آن آلفای کرونباخ محاسبه گردید که مقدار آن برای پرسشنامه والدین برابر ۰/۸۹۱، برای پرسشنامه مدیران و خبرگان برابر ۰/۸۴۱ و برای پرسشنامه مربیان برابر ۰/۹۲۶ برآورد گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی و رگرسیون برای پاسخ به سؤالات، آزمون t دو نمونه‌ای و تحلیل واریانس برای مقایسه میانگین پاسخگویی گروه‌های مستقل با استفاده از نرم‌افزار SPSS۲۳ انجام شد.

یافته‌ها: نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد داده‌ها پژوهش دارای توزیع نرمال هستند. همچنین نتایج تحلیل واریانس و آزمون تی تست مستقل و همبستگی و رگرسیون نشان داد که عملکرد مربیان بر رضایت والدین و سازگاری کودکان به‌طور معنی‌دار تأثیر دارد؛ همچنین عملکرد مربیان بر عملکرد مهدکودک‌ها به‌طور معنی‌دار تأثیر دارد و در نهایت عملکرد مربیان بر سودآوری مهدکودک‌ها به‌طور معنی‌دار تأثیر دارد.

نتیجه‌گیری: بر این اساس مدل مدیریت عملکرد مربیان طرحی جامع، کامل و جدید در مهدهای کودک ایران بوده که بر رضایت والدین، عملکرد مهدهای کودک، سودآوری مهدهای کودک و سازگاری کودکان با این محیط تأثیر مثبت می‌گذارد.

کلیدواژه‌ها: مدیریت عملکرد، عملکرد مربیان، رضایت والدین، سودآوری مهدکودک

^۱. دانشجوی دکتری مدیریت منابع انسانی، دانشکده شاخص پژوه، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

^۲. استادیار مدیریت منابع انسانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول) a.ahmadi@gmail.com

مقدمه

ناگفته پیداست که هر چه درباره کودکان بدانیم، بازهم کافی نیست. تربیت انسان‌های بااراده، متکی به خود، شجاع، کاردان و تندرست، حال و آینده هر ملتی را تضمین می‌کند. امروزه دیدگاه عمومی و نیز اندیشه صاحب‌نظران بسیاری از جوامع در ضرورت تشکیل مهدکودک و مراکز پیش‌دبستانی، صرفاً آموزش‌های رسمی و تلبار کردن ذهن کودکان خردسال با سلايق و علايق بزرگ‌ترها و يا انتقال افکار خود بدانها نیست و از این دوره هم لزوماً و فقط انتظار آمادگی تحصیلی نمی‌رود. بلکه این تفکر، عمومیت و مشروعیت بیشتری پیدا کرده است که برقراری این مراکز برای رفاه اجتماعی و محرومیت‌زدایی و نیز رشد و شکوفایی و شادی و سلامتی جامعه نیز هست (پدیدار مقدم، ۱۳۹۰). امروزه آموزش و پرورش پیش از دبستان که ضرورتی حتمی و بدیهی است، کمتر به‌عنوان یک امتیاز و بیشتر به‌عنوان یک حق فردی برای کودکان و حتی یک مسئولیت اجتماعی برای بزرگ‌ترهای یک جامعه است. این تغییر عمده و دقیق در روند تربیت یک انسان، تعریف زندگی توأم با سلامتی و نشاط از یک‌طرف و نیز یافته‌های تحقیقی درباره تجربه‌های اولیه و اثراتش بر رشد انسان در مقایسه، بازنگری و ارزشیابی تجربه‌های کسب‌شده بسیاری از کودکان دنیا در خارج از این محیط‌های تربیتی از سوی دیگر است. شواهد بسیاری است که امروز مراکز پیش از دبستان به‌صورت محل‌های خدماتی و فرهنگی و به‌منظور برقراری روابط اجتماعی با خانواده‌ها و تأمین نیازهای طبیعی و به‌حق کودکان عادی و نیز با نیازهای خاص در آمده است و به‌رحال مراکز مهدکودک در همه‌جا، در صورتی که بتوانند رسالت و نقش تربیتی و فرهنگی خود را در کنار تربیت خانوادگی و اجتماعی به‌درستی ایفا کنند، می‌توانند کودکان دنیای پرتغییر و پیچیده کنونی را در تماس با واقعیت‌ها، طبیعت زیبا و افراد و امور پیرامونشان نگه دارند و دنیا مکانی زیبا و مطمئن و قابل‌اعتماد و شاد را به آن‌ها بشناسانند و نیز انسانیت، آزادی، عدالت، استقلال، صلح و آرامش، قانونمندی و سربلندی را برایشان معنا کنند (اسپارگ^۱، ۲۰۱۱).

در این راستا نقش مدیران و مربیان این مراکز بسیار ارزنده است. متخصصان ثابت کرده‌اند که اگر در سال‌های اول زندگی به مجموعه نیازهای کودکان توجه شود ظرفیت یادگیری آن‌ها افزایش می‌یابد و در امور زندگی موفق‌تر عمل خواهند کرد. هر بیشتر به کودک توجه و محبت شود، حواس پنجگانه او تقویت شود، محیطی فعال برای او فراهم شود و به او فرصت کشف و جستجو داده شود؛ کودک برای برخورداری از یک زندگی سالم و سرشار از موفقیت، شکوفاتر و آماده‌تر می‌شود. درعین‌حال همه این فعالیت‌ها کمک می‌کند تا کودک برای ورود به دبستان آماده‌تر شود و بهتر بتواند مراحل موفقیت را طی کند (هولمز و رومو^۲، ۲۰۱۳).

زمانی که برای کودکان در این دوره صرف می‌شود پراهمیت‌ترین سرمایه‌گذاری برای کودکان کل جامعه است. مربیان مهدکودک‌ها لازم است آشنایی کامل از طرح یا نقشه برنامه درسی این دوره داشته باشند ضمن آنکه بتوانند فعالیت‌های مناسب را انتخاب و اجرا نمایند. ساختار این مقاله در ادامه به‌صورتی است که ابتدا بیان مسئله و مبانی نظری تحقیق ارائه می‌گردد، سپس پیشینه تحقیق بیان و بعد از ارائه سوالات تحقیق، روش‌شناسی شامل جامعه و نمونه آماری، متغیرهای مورد مطالعه و نیز روش آزمون فرضیات بیان خواهد شد و در پایان بحث و نتیجه‌گیری تحقیق ارائه می‌گردد. در محیط‌های کاملاً رقابتی امروز، سازمان‌هایی می‌توانند به فعالیت خود ادامه دهند و در این محیط باقی بمانند که به نحو بهتری از منابع خود بهره‌برداری نموده و بهره‌وری خود را افزایش دهند. یکی از منابع مهم سازمانی نیروی انسانی است. به‌منظور بهره‌گیری هر چه بهتر از این منبع باید آموزش‌های لازم صورت پذیرد و هماهنگی و همدلی بین کارکنان ایجاد شود و اهداف آن‌ها با اهداف سازمان همسو گردد. هر برنامه‌ای برای مدیریت عملکرد بر میزان قابلیت آن در اندازه‌گیری عملکرد بستگی دارد. نظام‌های سنتی ارزیابی عملکرد فاقد کارایی لازم در ارتقاء بهره‌وری کارند و نیاز به چرخش از این نوع نظام‌ها به نظام‌های نوین مدیریت عملکرد به نحو چشمگیری محسوس است (چن و بوزمن^۳، ۲۰۱۲).

^۱ Sparg

^۲Holmoz, D., Romeo, C

^۳Chen and Bozman

مدیریت عملکرد با ایجاد محیطی مشارکتی و ابلاغ اهداف سازمان به کارکنان و راه‌های دستیابی به آن‌ها و همچنین برقراری جلسات مستمر و ارزیابی و هدایت کارکنان و نیز سیستم‌های پرداخت بر مبنای عملکرد، باعث ایجاد همسویی اهداف کارکنان و سازمان می‌گردد و بهره‌وری نیروی کار را بالا می‌برد. مدیریت عملکرد باید از میزان دیوان‌سالاری خود کاسته و به فرایند پیوسته و مستمری تبدیل گردد که بیشتر به آینده، گفتگو، درک مشترک و حقایق تکیه دارد. مدیریت در مهدکودک‌ها جزء حوزه مدیریت آموزشی است. مدیریت آموزشی فرایندی اجتماعی است که با به‌کارگیری مهارت‌های علمی، فنی و هنری نیروهای انسانی و مادی را سازماندهی و هماهنگ نموده و با فراهم نمودن زمینه‌های انگیزشی و رشد و تأمین نیازهای منطقی فردی و گروهی مربیان، دانش‌آموزان، کارکنان و مراجعه‌کنندگان به‌صورت صرفه جویانه زمینه تحقق هدف‌های آموزش و پرورش را فراهم می‌سازد (میرکمالی، ۱۳۷۰). مربیان مهدکودک نقش عمده‌ای در اجرای مدیریت در مهدکودک دارند. واحد تدریس در مهدکودک‌ها فعالیت است. مهدکودک در افزایش و بهبود و روابط سالم کودکان تأثیر به‌سزایی دارد و به کودکان در رشد جسمی، عاطفی، بدنی و ذهنی کمک می‌کند (اسپارک، ۲۰۱۱).

سیگل و سامرمر در سال ۲۰۰۹، با هدف شناخت تعاریف و نظریات مختلف عملکرد در مدیریت دولتی، پیمایش جامعی در بیش از ۲۰۰ مقاله در نشریات معتبر علمی از سال ۱۹۸۸ تا ۲۰۰۸ که در آن‌ها جنبه‌های نظری و عملی عملکرد مطرح شده و در آن‌ها جنبه‌های نظری و عملی عملکرد مطرح گردیده؛ انجام دادند. آن‌ها پس از استخراج اجزای هر تعریف و طبقه‌بندی آن‌ها گفته‌اند که حیرت‌آور است که اجماع صریح یا ضمنی درباره عملکرد نهادهای عمومی یا آنچه باید باشد، وجود ندارد. علاوه بر این، عملکرد مفهومی هنجاری است. بنابراین عملکرد غالباً حول مفاهیم گسترده، مبهم و ارزش‌مدار مانند پیشرفت، نوآوری، تغییر، خلاقیت، تعالی، موفقیت برنامه‌های یا سازمانی، بهبود، رقابت‌پذیری و پاسخگویی دور می‌زند. ادبیات آموزشی، فاقد تفسیر روشنی از عملکرد در بخش دولتی است (ریگو و همکاران، ۲۰۱۱).

در نتیجه مهدکودک به‌عنوان نخستین مکان اجتماعی کودک، نقش به‌سزایی در شکل‌گیری شخصیت کودک دارد. روانشناسان معتقدند که بسیاری از رفتارهای کودک در دوره‌های بعد به چگونگی شکل‌گیری شخصیت و رفتار کودک در مهدکودک بستگی دارد. مهدکودک فرصت‌های زیادی را برای رشد خلاقیت، سازگاری‌های فردی و اجتماعی کودک فراهم می‌کند و او را برای ورود به اجتماع آماده می‌سازد. کودکان در مهدکودک، درباره همکاری با دیگران آموزش می‌بینند و رقابت را یاد می‌گیرند. بسیاری از استعداد‌های کودک در مهدها بروز می‌کند و بسیاری از رفتارهای ناسالم و اختلال رفتاری و اخلاقی کودک در مهدکودک برطرف می‌شود. برای بسیاری از کودکان ورود به مهد به‌منزله رویارویی با مسائل مختلفی مانند رفت‌وآمد، ورود به فضایی جدید، ارتباط با کودکان جدید، رویارویی با مدیر و مربی است، در این میان مربی مهد که ساعت‌های بیشتری را با کودک می‌گذراند نقش به‌سزایی در رفتارهای کودک و شکل‌گیری شخصیت او دارد. مربی خوب باید روانشناس خوبی باشد و از لحاظ عاطفی بتواند ارتباط مناسبی با کودک داشته باشد. برای کودکان، مربی مهدکودک جانشین مادر است و در بسیاری از موارد ترس‌ها و اضطراب‌های جدایی از والدین را از بین می‌برد و دلبستگی ایمن را در کودک به وجود می‌آورد. از این‌رو مربی باید کودکان را واقعاً دوست داشته باشد و بازی با آن‌ها و سروصدای آن‌ها او را خسته نکند. مربی باید به روان‌شناسی رشد وارد باشد و با اسباب‌بازی‌ها آشنا باشد (لوئیر و همکاران، ۲۰۱۱). مربیان مهدکودک نقش عمده و مهمی در انتقال دانسته‌ها، تجارب زندگی، آموزش مهارت‌های مناسب و بیان درست جهان هستی به کودکان دارند و نیازمند توجه و سنجش عملکرد هستند (یوان و همکاران، ۲۰۱۴).

^۱Sparg

^۲Rego and et al

^۳Loureiro et al

^۴Yun and et al

وظائف مربی مهدکودک ایجاد محیطی امن و مناسب برای کودکان و فضایی برای تجربه و یادگیری مهارت‌های لازم در جهت تأمین سلامت جسمی، عاطفی و روانشناختی آنان است. مربیان مهدکودک باید ظاهری مناسب و قابل قبول داشته باشند، از نظر بدنی افرادی چالاک، ورزیده، پویا، سرزنده، صبور و خوش‌اخلاق باشند و از سلامت کامل برخوردار باشند تا بتوانند برای کودکان الگو باشند. بر این اساس برای بهبود عملکرد مهدکودک لازم است به سه جنبه مهدکودک یعنی ۱- منفعت مهدکودک مربیان، ۲- ارتقاء در رشد کودکان در جنبه‌های مختلف و ۳- رضایت خانواده‌ها توجه کرد. این سه هدف با توجه به مدل مفهومی پژوهش از طریق رعایت مسائلی مانند توجه به استانداردها و اهداف مهدکودک قبل از استخدام مربی، تعریف این استانداردها برای مربی و ارزیابی عملکرد مربی در بازه‌های زمانی مشخص، اصلاح سیستم جبران خدمات و برنامه‌های پرداختی به مربی و توسعه حرفه‌ای از طریق شناسایی و اولویت‌بندی حوزه‌های توسعه قابل حصول است. هدف این تحقیق آن است تا مدیریت عملکرد مربیان مهدکودک‌های کشور را به‌صورتی عمیق بررسی نماید و از منابع علمی و پژوهشی و از نظر کارشناسان و متخصصان و مربیان و خانواده‌ها بهره بگیرد و ارتباط آن را با رضایت، شادمانی خانواده‌ها و سازگاری کودکان مشخص نماید و مدلی کارآمد را برای عملکرد این مربیان ارائه دهد. مربی باید تربیت صحیحی داشته باشد، با زبان کودکان با آن‌ها صحبت کند، اگر در خانه و در زندگی مشکلاتی دارد آن‌ها را با محیط کار و مهدکودک انتقال ندهد، کودکان نباید نگرانی‌های مربی خود را احساس کنند. درواقع مربی باید همواره بانشاط باشد تا بتواند نشاط را به کودکان منتقل کند. این‌ها نشان‌دهنده اهمیت این شغل است. و متأسفانه در برخی از مهدکودک‌ها به این موضوع‌ها اهمیت داده نمی‌شود و نگرانی‌ها و تردیدهای زیادی را برای خانواده‌ها ایجاد می‌کند. اولین و مهم‌ترین مشکلی که ممکن است در مهدکودک‌ها رخ دهد، عدم آگاهی مربیان از شیوه برخورد با کودکان است. سلامت روان یک مربی مهدکودک به این موضوع‌ها اهمیت بسیار زیادی دارد زیرا رفتار مربی در شکل‌گیری شخصیت کودک تأثیرگذار است. بسیاری از تحصیل‌کرده در رشته‌های روانشناسی بالینی و کودک و حتی رشته‌های مرتبط با مشاوره و امور تربیتی جایی در مهدکودک ندارند و متأسفانه از مربیانی بدون تحصیلات دانشگاهی یا بدون گذراندن دوره‌های تخصصی استفاده می‌شود. لذا ارتباط روزمره و مستمر با کودکان و ارتباط با سایر همکاران و افراد کلیدی سازمان بهزیستی و نگاه جمعی خانواده‌های کودکان قابل استناد است که مهدکودک‌ها با عدم به‌کارگیری مربیان کارآمد و توانمند مواجه هستند و عملکرد شیوه برخورد مربیان با کودکان ضعیف است. چراکه بررسی‌های اولیه در مهدکودک‌های ایران نشان می‌دهد که مربیان مهدکودک شرح وظیفه روشن و دقیق ندارند و گاهی از تخصص و تجربه کافی و روزآمد برخوردار نیستند و در بسیاری از موارد از شرایط محیطی مناسب و ابزارهای لازم برخوردار نیستند و عملاً دارای افت عملکرد هستند. بدیهی است که این افت عملکرد بر روی کیفیت و کمیت پرورش کودکان مؤثر خواهد بود. لذا بر آن هستیم که با بررسی و تجزیه و تحلیل نتایج به‌دست‌آمده از این تحقیق، به ارتقاء کمی و کیفی عملکرد مربیان مهدکودک‌ها بپردازیم.

نصیری و همکاران (۱۳۹۵)، در تحقیقی با عنوان «بررسی اثربخشی قصه‌خوانی بر تعاملات اجتماعی کودکان پسر مبتلا به اختلال اوتیسم به بررسی اثربخشی قصه‌خوانی بر تعاملات اجتماعی کودکان پسر ASD» پرداختند. این پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون بود. جامعه آماری آن همه کودکان پسر پیش‌دبستانی مراکز دولتی و نیمه‌دولتی شهر کرج در سال ۱۳۹۴ بودند که در مجموع ۲۴ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به‌طور تصادفی در دو گروه جایگزین شدند. یافته‌ها نشان داد که قبل از مداخله، میانگین و انحراف معیار تعاملات اجتماعی گروه قصه‌خوانی $19/91 \pm 2/53$ شد. نتایج نشان داد قصه‌خوانی به‌طور معناداری منجر به افزایش تعاملات اجتماعی کودکان ASD شد. آقاجانی، جبارف، و مصطفی یوف (۱۳۹۳)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر بازی بر مهارت‌های اجتماعی کودکان» در سال ۱۳۹۲-۱۳۹۱ انجام دادند. جامعه آماری ۶۳۰ نفر از کودکان مقطع مهدکودک استان تهران، و حجم نمونه ۲۴۰ نفر از این کودکان بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. نتایج تحقیق نشان داد که رابطه معناداری میان نوع بازی، نوع اسباب‌بازی و زمان بازی با رشد روانی کودک وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد تأثیر نوع بازی، نوع اسباب‌بازی و زمان بازی در هوش بیش‌تر از مهارت‌های اجتماعی در کودکان مهدکودک است. جلالی (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان «تأثیر آموزش

بازی‌های وانمودی بر افزایش ابعاد خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی»، با هدف تأثیر آموزش بازی‌های وانمودی بر افزایش ابعاد خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی می‌باشد، گردآوری کرده است، جامعه آماری کودکان پیش‌دبستانی در دبستان پسرانه محدث قمی منطقه ۲ شهر تهران را مورد بررسی قرار داده است؛ و از این جامعه ۲۶ نفر از کودکان این مدرسه با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان نمونه در ۲ گروه ۱۳ نفره آموزش و کنترل قرار گرفتند. نتایج تحقیق نشان دادند بازی‌های وانمودی و خلاقیت کودکان پیش‌دبستانی رابطه معناداری با یکدیگر دارند. در واقع این بازی‌ها موجب گسترش ابعاد خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی می‌شود. پدیداران مقدم (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر برنامه‌های خانه‌های اسباب‌بازی بر خلاقیت کودکان ۳-۷ تهران»، تأثیر برنامه‌های خانه‌های اسباب‌بازی بر خلاقیت کودکان ۳-۷ سال را در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۹۱ مورد بررسی قرار داده است.

هدف اصلی تحقیق، بررسی رشد خلاقیت در چهارمؤلفه (اصالت، انعطاف‌پذیری، سیالی و بسط) بود. یافته‌ها حاصل از این بود که برنامه خانه‌های اسباب‌بازی اثر معناداری (در سطح اطمینان ۹۹٪) بر رشد خلاقیت کودکان ۳ تا ۷ سال و در تمامی ۴ مؤلفه خلاقیت آنان دارد. مفیدی، و تیموری (۱۳۸۷) در مقاله «تأثیر بازی‌های آموزشی بر میزان یادگیری مفاهیم پیش از عدد ریاضی در کودکان پیش از دبستان شهر تبریز در سال ۱۳۸۶-۱۳۸۵» با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای نمونه آماری با حجم ۳۰ نفر از دانش‌آموزان پیش‌دبستانی را انتخاب کردند. هدف از پژوهش بررسی تأثیر اسباب‌بازی‌های آموزشی در یادگیری مفاهیم پیش از عدد ریاضی شامل مفاهیم: بیش‌تر، کم‌تر، کوتاه، دراز، دور، نزدیک، چاق، لاغر، سبک، سنگین، بزرگ، کوچک، در کودکان پیش از دبستان در شهر تبریز بود. نتایج حاکی از آن بود که تفاوت معناداری میان یادگیری این مفاهیم در پیش‌آزمون و پس‌آزمون وجود دارد و وضعیت یادگیری دانش‌آموزانی که با اسباب‌بازی‌ها آموزش دیده‌اند بهتر شده است.

هولمز، رومئو^۱ (۲۰۱۳) طی مطالعات خود در مقاله «جنس، بازی و خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی» هدف خود را از این پژوهش به این صورت بیان کرده‌اند که این مطالعات تأثیر جنس و محیط مدرسه کودک را بر روی توانایی‌های زبانی کودکان (واژگان‌پذیری)، خلاقیت و بازی‌های اجتماعی تشریح می‌کند. شرکت‌کنندگان در درجه اول کودکان اروپایی-آمریکایی بودند که به زبان انگلیسی به‌عنوان زبان اولی خود صحبت می‌کردند (۹ کودک دوزبانه بودند)؛ و به از زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی با درآمد متوسط تعلق داشتند؛ که ۲۰ دختر و ۳۳ پسر را شامل می‌شدند. محدوده سنی این کودکان از ۳ تا ۶ سال با میانگین سنی ۴ سال بود. نتایج این تحقیقات این‌گونه نشان داد که جنس و محیط مدرسه توانایی‌های زبانی و بازی‌های اجتماعی کودکان را تحت تأثیر قرار می‌داد. برای مثال کودکانی که بازی‌های اجتماعی را با تکرار بیش‌تری انجام می‌دهند در آزمون واژگان‌پذیری عملکرد خوبی دارند. همچنین مناطق کلاس درسی خاص انواع مختلف از بازی‌های اجتماعی را تولید می‌کند. پاول، تیلور، سوزان^۲ (۲۰۰۲) در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر بازی روی خلاقیت کودکان طی فعالیت‌های بعدی» با جامعه آماری کودکان ۶-۷ سال، دریافتند که اثر مثبت یک فعالیت بازی بر خلاقیت و طیف وسیعی از رنگ‌های مورد استفاده در ایجاد یک کولاژ باطیف کنترل مواد وجود دارد، براین اساس سوال اصلی تحقیق حاضر بررسی شاخص‌های استاندارد مدیریت عملکرد مربیان مهدهای کودک ایران است.

روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف کاربردی، از لحاظ زمانی مقطعی و از نظر روش و ماهیت ترکیبی بود، از روش‌های توصیفی، اسنادی، تحلیلی و از نظر تحلیلی ترکیبی از روش‌های تحلیل کمی و کیفی بود. در این تحقیق از روش پیمایشی جهت گردآوری داده‌ها استفاده شد، لذا آن را می‌توان در زمره تحقیق‌های میدانی قرار داد. جامعه آماری این تحقیق، دربرگیرنده سه قسمت بود: یکی خیرگان و کارشناسان فرهنگی سازمان بهزیستی و قسمت دوم شامل کلیه مدیران و مربیان مهدهای کودک ایران و سوم خانواده‌های

^۱Holmz & Romeo

^۲Paul & Taylor & Sozan

کودکان در سال ۱۳۹۴ - ۱۳۹۳ بود. تعداد اعضای جامعه آماری شامل ۱۶۰۰۰ نفر از مدیران و مربیان مهدهای کودک، ۲۵۰ نفر از خبرگان و کارشناسان فرهنگی سازمان بهزیستی و ۴۰۰/۰۰۰ نفر از والدین و خانواده کودکان بودند. ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه، پرسشنامه و فیش‌برداری بود. این تحقیق به صورت نمونه‌گیری انجام شد که حجم نمونه در بخش کیفی تحقیق از روش دلفی و در بخش کمی با استفاده از فرمول کوکران مشخص شد. روش نمونه‌گیری، نمونه‌گیری هدفمند بود. ابتدا تعداد ۳۰ پرسشنامه برای محاسبه پایایی پرسشنامه بین مربیان و مدیران مهدهای کودک و سرپرست خانوارهایی که کودکانشان در مهدهای کودک بودند توزیع شد. و پس از تأیید پایایی به توزیع کل پرسشنامه‌ها پرداخته شد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در بخش کیفی با استفاده از روش‌های MCDM و در بخش کمی دو سطح توصیفی و استنباطی صورت گرفت و با توجه به سطح اندازه‌گیری داده‌ها و توزیع داده‌ها از آزمون‌های آماری پارامتریک و ناپارامتریک استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش دربرگیرنده سه قسمت می‌باشد: یکی خبرگان و کارشناسان فرهنگی سازمان بهزیستی و قسمت دوم شامل کلیه مدیران و مربیان مهدهای کودک ایران و سوم خانواده‌های کودکان در سال ۱۳۹۴ - ۱۳۹۳ خواهند بود. تعداد اعضای جامعه آماری شامل ۲۵۰ نفر از خبرگان و کارشناسان فرهنگی سازمان بهزیستی، ۱۶۰۰۰ نفر از مربیان و مدیران مهدهای کودک و ۴۰۰۰۰۰ نفر از والدین و خانواده کودکان بودند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری نظری استفاده شد.

در این پژوهش حجم نمونه در قسمت اول (خبرگان و کارشناسان فرهنگی سازمان بهزیستی) با استفاده از روش دلفی و در بخش دوم (سرپرست خانوارهایی که کودکانشان در مهدهای کودک هستند) از فرمول کوکران تعیین شد که بر این اساس پس از انجام مطالعه‌ای مقدماتی روی بخش کوچکی از جامعه آماری شامل ۳۰ نفر از افراد و تعیین انحراف معیار، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران در سطح خطای پنج درصد برآورد شد و حجم نمونه بعد از محاسبه ۳۸۴ بدست آمد. با توجه به نوع اطلاعات موردنیاز در این تحقیق، ابزار جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز برای طراحی مدل مفهومی از پرسشنامه بوده است که، از والدین کودکان نظرخواهی شده است.

ابزار: ۱- پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۲): پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ: پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (ENRICH)؛ اولسون، فورنیر و دراکمن، ۱۹۸۲ (دارای ۱۱۵ سوال است و رضایت زناشویی را در ۱۲ مولفه تحریف آرمانگرایانه، رضایت زناشویی، زمینه‌های شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، فعالیت تفریحی، رابطه جنسی، خانواده و دوستان، مدیریت مالی، تساوی نقشها، و گرایشهای مذهبی را می‌سنجد. نمره‌گذاری پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ، در طیف لیکرت و از ۰ تا ۴ صورت می‌گیرد. هر چه نمره کسب شده بیشتر باشد، نشانه رضایت بیشتر فرد از رابطه است. فاورز و السون (۱۹۹۳) برای تعیین روایی و پایایی این پرسشنامه، در مطالعات ملی در بین سالهای ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۵ آن را روی ۷۲۶۱ زوج اجرا کردند. پایایی آزمون به روش محاسبه میزان پایایی بازآزمایی در فاصله ۴ هفته از ۰/۹۷ برای زیرمقیاس جهت‌گیری مذهبی- درک زندگی تا ۰/۶۵ برای زیرمقیاس رضایت زناشویی متغیر بود. همچنین بالاترین میزان همسانی درونی از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، متعلق به زیرمقیاس تحریف آرمان‌گرایانه با مقدار ۰/۹۷، و پایینترین ضریب متعلق به زیرمقیاس خانواده و دوستان با مقدار ۰/۶۹ گزارش شد (بهاور نیا، ۱۳۸۷) در پژوهش مهدویان (۱۳۷۶) نیز ضریب همبستگی پیرسون در روش پایایی بازآزمایی برای گروه مردان ۰/۹۳ و برای گروه زنان ۰/۹۴ به دست آمد. روایی این پرسشنامه از طریق روایی همگرا بررسی شد و ضریب همبستگی این مقیاس با مقیاس‌های رضایت خانوادگی ۰/۶۰ و با مقیاس رضایت از زندگی ۰/۴۰ به دست آمد (محمدزاده ابراهیمی، رحیمی پردنجانی، جمهری و برجعلی، ۱۳۸۷).

۲- پرسشنامه شادمانی فوردایس: پرسشنامه شادمانی درجه بندی پنج‌مقیاسی لیکرت (۵-۱) با ۱۲۶ ماده است که نگرش‌ها و نشانه‌های شادی را اندازه‌گیری میکند. این پرسشنامه برای اندازه‌گیری زمینه‌های مختلف نشانه‌شناسی شادی از جمله حیطة‌های فردی، اجتماعی و خانوادگی شادی به کار می‌رود. بررسی‌های به عمل آمده در زمینه پایایی پرسشنامه شادی فوردایس از پایایی مناسب این آزمون خبر میدهد. آرگایل در ۱۹۹۹ همسانی درونی تست را از دامنه ۰/۷۳ تا ۰/۹۳ با میانگین ۰/۸۶ گزارش کرده است (داینر، اسکولون، لوکاس، ۲۰۰۳).

۳- پرسشنامه سازگاری کودکان دخنچی (۱۳۷۷): پرسشنامه سازگاری کودکان دبستانی یا سازگاری اجتماعی کودکان دبستانی در سال ۱۳۷۷ توسط اصغر دخنچی ساخته شد. پرسشنامه سازگاری کودکان دخنچی دارای ۳۷ سوال چهارگزینه ای با گزینه های هیچ وقت به ندرت، گاهی اوقات و بیشتر اوقات است. مادران می بایست در هنگام پاسخ به سوالات پرسشنامه سازگاری اجتماعی کودکان دخنچی یکی از گزینه هایی که با رفتار فرزندشان بیشتر مطابقت دارد انتخاب کنند. اعتبار پرسشنامه سازگاری کودکان دخنچی با استفاده از روش دو نیمه کردن معادل ۰/۷۹ و روایی آن معادل ۰/۸۱ درصد در مطالعه دخنچی گزارش شده است. حداقل و حداکثر نمره در پرسشنامه سازگاری اجتماعی کودکان دخنچی ۰ تا ۱۱۱ است.

در پژوهش حاضر، با توجه به ماهیت سوالات و نوع متغیرها از روش های موجود در آمار توصیفی نظیر جداول توزیع فراوانی مطلق، میانگین جهت بررسی و مقایسه اطلاعات جمع آوری شده از طریق پرسشنامه و در بخش آمار استنباطی نیز از تحلیل کیفی آزمون همبستگی و رگرسیون برای پاسخ به سوالات، آزمون t دو نمونه ای و تحلیل واریانس برای مقایسه میانگین پاسخگویی گروه های مستقل استفاده شد، که در نهایت برای تجزیه و تحلیل و به کارگیری این آزمون ها از نرم افزار SPSS۲۳ استفاده شد.

یافته های پژوهش

بسیاری از آزمون های آماری بر مبنای نرمال بودن توزیع داده ها بنا شده اند و با این پیش فرض بکار می روند که توزیع داده ها در یک جامعه یا در سطح نمونه های انتخاب شده از جامعه مذکور از توزیع نرمال پیروی نماید. بنابراین لازم است تا قبل از پرداختن به تحلیل های آماری بررسی متغیرها نوع توزیع آن متغیرها مشخص شود، از این رو می توان با آزمون کولموگروف - اسمیرنوف به این مهم دست یافت که نتایج در جدول (۱) بیان شده است.

جدول ۱. آماره های آزمون کولموگروف اسمیرنوف

متغیرها	Z آمار آزمون کولموگروف-اسمیرنوف	مقدار-p
عملکرد مربیان	۰/۷۸۸	۰/۵۶۳
رضایت والدین	۱/۱۹۵	۰/۱۱۵
عملکرد مهدکودک	۰/۷۹۳	۰/۵۵۶
سودآوری مهدکودک	۰/۹۶۴	۰/۳۱۱

در بررسی همبستگی دو متغیر اگر هر دو متغیر مورد مطالعه در مقیاس نسبی باشند از ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون استفاده می شود. مقدار این ضریب میزان همبستگی بین دو متغیر بین +۱ و -۱ می باشد اگر مقدار بدست آمده مثبت باشد به معنی این است که تغییرات دو متغیر به طور هم جهت اتفاق می افتد یعنی با افزایش در هر متغیر، متغیر دیگر نیز افزایش می یابد و برعکس اگر مقدار r منفی شد یعنی اینکه دو متغیر در جهت عکس هم عمل می کنند یعنی با افزایش مقدار یک متغیر مقادیر متغیر دیگر کاهش می یابد و برعکس. اگر مقدار بدست آمده صفر شد نشان می دهد که هیچ رابطه ای بین دو متغیر وجود ندارد و اگر +۱ شد همبستگی مثبت کامل و اگر -۱ شد همبستگی کامل و منفی است. حال در جدول زیر به بررسی ضریب همبستگی بین تک تک متغیرها می پردازیم:

جدول ۲. ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

همبستگی				
عملکرد مربیان	رضایت والدین	عملکرد مهدکودک	سودآوری مهم کودک	
مقدار ضریب همبستگی	۱	۰/۵۸	۰/۴۹۴	عملکرد مربیان
مقدار-p	۰	۰	۰	مقدار ضریب همبستگی
مقدار ضریب همبستگی	۱	۰/۵۱۶	۰/۵۱۸	رضایت والدین
مقدار-p	۰	۰	۰	مقدار ضریب همبستگی
مقدار ضریب همبستگی	۱	۱	۰/۴۹۸	عملکرد مهدکودک

۰	مقدار p-	
۱	مقدار ضریب همبستگی	سودآوری مهدکودک
	مقدار p-	

جدول ۳. آزمون تی مستقل دو نمونه‌ای برای متغیر جنسیت

مقدار p	آماره F	
۰/۶۷۱	۰/۵۱۸	عملکرد مربیان
۰/۷۶۳	۰/۳۸۷	رضایت والدین
۰/۲۳۸	۱/۴۳۸	عملکرد مهدکودک
۰/۱۰۵	۲/۱۱۴	سودآوری مهدکودک

بر اساس مقدار p-آماره آزمون t-مستقل، تفاوت نظرات زنان و مردان در خصوص هر چهار متغیر، از نظر آماری معنادار نیست ($P > 0/05$). بطور خلاصه جنسیت والدین در نظر آنان در مورد عملکرد مربیان و مهدکودک تأثیر نداشته است.

جدول ۴. آنالیز واریانس یک‌طرفه برای متغیر سن

مقدار p	آماره F	
۰/۸۸۸	۰/۲۸۴	عملکرد مربیان
۰/۴۰۸	۰/۹۹۹	رضایت والدین
۰/۵۲۲	۰/۸۱۴	عملکرد مهدکودک
۰/۱۶۶	۱/۶۳۰	سودآوری مهدکودک

بر اساس مقدار p-آماره F، تفاوت نظرات افراد در سنین مختلف در خصوص هر چهار متغیر، از نظر آماری معنادار نیست ($P > 0/05$). بطور خلاصه سن والدین در مورد عملکرد مربیان و مهدکودک تأثیر نداشته است.

جدول ۵. آنالیز واریانس یک‌طرفه برای متغیر تحصیلات

مقدار p	آماره F	
۰/۱۲۷	۱/۹۱۴	عملکرد مربیان
۰/۲۰۱	۱/۵۵۲	رضایت والدین
۰/۱۸۷	۲/۵۹۳	عملکرد مهدکودک
۰/۳۵۹	۱/۱۹۵	سودآوری مهدکودک

بر اساس مقدار p-آماره آزمون F، تفاوت نظرات افراد با سطح تحصیلات مختلف در خصوص هر چهار متغیر، از نظر آماری معنادار نیست ($P > 0/05$). بطور خلاصه سطح تحصیلات والدین در نظرشان در مورد عملکرد مربیان و عملکرد مهدکودک تأثیر نداشته است.

جدول ۶. آنالیز واریانس یک‌طرفه برای متغیر وضعیت تأهل

مقدار p	آماره F	
۰/۶۷۱	۰/۵۱۸	عملکرد مربیان
۰/۷۶۳	۰/۳۸۷	رضایت والدین
۰/۲۳۸	۱/۴۳۸	عملکرد مهدکودک
۰/۱۰۵	۲/۱۱۴	سودآوری مهدکودک

بر اساس مقدار p -آماره آزمون F ، تفاوت نظرات افراد با وضعیت تأهل مختلف در خصوص هر چهار متغیر، از نظر آماری معنادار نیست ($P > 0/05$). بطور خلاصه وضعیت تأهل والدین در نظرشان در مورد عملکرد مربیان و عملکرد مهدکودک تأثیر نداشته است. برای بهبود عملکرد مهدکودک لازم است به سه جنبه مهدکودک یعنی ۱- منفعت مهدکودک مربیان، ۲- ارتقاء در رشد کودکان در جنبه‌های مختلف و ۳- رضایت خانواده‌ها توجه کرد. این سه هدف با توجه به مدل مفهومی پژوهش از طریق رعایت مسائلی مانند توجه به استانداردها و اهداف مهدکودک قبل از استخدام مربی، تعریف این استانداردها برای مربی و ارزیابی عملکرد مربی در بازه‌های زمانی مشخص، اصلاح سیستم جبران خدمات و برنامه‌های پرداختی به مربی و توسعه حرفه‌ای از طریق شناسایی و اولویت‌بندی حوزه‌های توسعه قابل حصول است. هدف این تحقیق آن است تا مدیریت عملکرد مربیان مهدکودک‌های کشور را به صورتی عمیق بررسی نماید و از منابع علمی و پژوهشی و از نظر کارشناسان و متخصصان و مربیان و خانواده‌ها بهره بگیرد و ارتباط آن را با رضایت، شادمانی خانواده‌ها و سازگاری کودکان مشخص نماید و مدلی کارآمد را برای عملکرد این مربیان ارائه دهد. در این تحقیق متغیر وابسته نهایی، عملکرد مربیان مهدکودک و مدیریت ارزیابی و ارتقاء آن می‌باشد که در غالب سه عامل / هدف اصلی رضایت خانواده‌ها، بالا بردن عملکرد مهدکودک‌ها و سودآوری و منفعت مؤسسه و مربیان بیان می‌شود. همچنین با توجه به تجربه قبلی متغیرهای مستقل تأثیرگذار بر عملکرد مربیان عبارتند از میزان دانش، مهارت و تجربه مربیان (مبتدی تا حرفه‌ای) که می‌تواند بر عملکرد آن‌ها تأثیرگذار بوده و موجب رضایت خانواده‌ها و کودکان شود. مدل اولیه این پژوهش از مدل آموزش و پرورش نیجریه در آکادمی لایو (۲۰۱۶) می‌باشد که بر اساس معیارهای مهدکودک‌های ایران توسط محقق توسعه یافته است.

بر اساس جدول شماره (۷) نتایج نشان می‌دهد بین عملکرد مربیان و رضایت و شادمانی خانواده‌ها رابطه معنی‌داری وجود دارد و ضریب همبستگی بین این دو متغیر برابر $0/580$ و ضریب رگرسیون برابر $0/490$ می‌باشد. رابطه بین دو متغیر مذکور خطی و مستقیم بوده یعنی هر دو توأمان افزایش یا کاهش می‌یابند. بنابراین این سؤال پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد، به این مفهوم که تغییرات در عملکرد مربیان باعث ایجاد نوسان در متغیر وابسته (رضایت خانواده‌ها) خواهد بود. یعنی هر چه میزان عملکرد مربیان بهتر باشد، به همان اندازه میزان رضایت خانواده‌ها به طرف مثبت سیر می‌کند.

جدول ۷. مقادیر ضرایب خط رگرسیونی برای متغیر عملکرد مربیان و رضایت خانواده‌ها

مدل	ضرایب	خطای معیار	آماره t	مقدار-p	*
مقدار ثابت (C)		۱/۱۹۱	۱۱/۲۹۶	.	
عملکرد مربیان	۰/۴۹۰	۰/۰۴۷	۱۰/۴۷۱	.	

بر اساس جدول شماره (۸) نتایج نشان می‌دهد بین عملکرد مربیان و عملکرد مهدکودک رابطه معنی‌داری وجود دارد و ضریب همبستگی بین این دو متغیر برابر $0/512$ و ضریب رگرسیون برابر $0/623$ می‌باشد. رابطه بین دو متغیر مذکور خطی و مستقیم بوده یعنی هر دو توأمان افزایش یا کاهش می‌یابند. پس این سؤال پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد، به این مفهوم که تغییرات در عملکرد مربیان باعث ایجاد نوسان در متغیر وابسته (عملکرد مهدکودک) خواهد بود. یعنی هر چه میزان عملکرد مربیان بهبود یابد، به همان اندازه میزان عملکرد مهدکودک به طرف مثبت سیر می‌کند.

جدول ۸. مقادیر ضرایب خط رگرسیونی برای متغیر عملکرد مربیان و عملکرد مهدکودک

مدل	ضرایب	خطای معیار	آماره t	مقدار-p	*
مقدار ثابت (C)		۰/۲۱۵	۶/۷۵۹	.	
عملکرد مربیان	۰/۶۲۳	۰/۰۵۳	۱۱/۸۲۷	.	

بر اساس جدول شماره (۹) نتایج نشان می‌دهد بین عملکرد مربیان مهدکودک و سودآوری رابطه معناداری وجود دارد و ضریب همبستگی بین این دو متغیر برابر $0/494$ و ضریب رگرسیون برابر $0/600$ می‌باشد. رابطه بین دو متغیر مذکور خطی و مستقیم بوده

یعنی هر دو تومان افزایش یا کاهش می‌یابند. پس سؤال این پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد، به این مفهوم که تغییرات در عملکرد مربیان باعث ایجاد نوسان در متغیر وابسته (سودآوری موسسه) خواهد بود. یعنی هرچه میزان عملکرد مربیان بهبود یابد، به همان اندازه سودآوری موسسه به طرف مثبت سیر می‌کند.

جدول ۹. مقادیر ضرایب خط رگرسیونی برای متغیر عملکرد مربیان و سودآوری مؤسسه

مدل	ضرایب		مقدار p
	B	خطای معیار	
مقدار ثابت (C)	۱/۷۲۴	۰/۱۷۴	۰
عملکرد مربیان	۰/۶۰۰	۰/۰۴۳	۰

بحث و نتیجه گیری

بر اساس این تحقیق مدل عملکرد مربیان مهدکودک در قالب طرح جامع، کامل و جدید سه عامل ۱. منفعت (سود) مربیان و مهدکودک، ۲. رعایت منافع خانواده‌ها یعنی رضایت و شادمانی آنها، تقویت ارتباطات و انتقال اطلاعات به آنها و ۳. پرورش رشد و آموزش مهارت‌های لازم به کودکان ارائه نمود و همچنین کیفیت خدمات مربیان را در ابعاد فیزیکی، اطمینان‌پذیری، مسئولیت‌پذیری تضمین، همدلی و انتقادپذیری) میزان دانش، مهارت و تجربه لازم برای مربیان را مشخص کرد البته در راستای پژوهش میرکمالی (۱۳۷۰) فعالیت‌های مهدهای کودک به شکلی نظام‌مند در زمینه‌های زیر انجام می‌شود. ۱- رفتارها و مسئولیت‌های شغلی کارکنان مهد مستندسازی گردد. ۲- انتظارات عملکردی مورد نظر از مهد مشخص شده و به کارکنان تفهیم شود. ۳- چارچوب مناسب برای برقراری ارتباطات بین کارکنان مهد ایجاد شود. ۴- فرصت مناسب برای ارزیابی مداوم کارکنان مهد و هدایت و تشویق آنها در جهت نیل به اهداف پرورش و آموزش مناسب بوجود آید.

بر اساس تحقیقات، مطالعات اندکی در حوزه مهدکودک صورت گرفته است و اکثر تحقیقات ارزیابی عملکرد در حوزه بانکی یا دولتی بوده است که این تحقیق می‌تواند به پرکردن این خلاء کمک کرده که مهدکودک‌ها مشکلاتی در حوزه وظیفه یعنی نداشتن شرح وظیفه دقیق و روشن برای مربیان؛ عدم ارتباط بین وظایف و شاخص‌های مناسب سنجش عملکرد و مشکلاتی در حوزه نیروی انسانی مانند کمبود افراد متخصص و کار آزموده؛ کمبود مربیان توانمند و مطلع و مشکلاتی در حوزه فرهنگی مانند همسو نبودن اهداف و برنامه‌ها با برنامه‌ها و استراتژی‌های سازمان بهزیستی بعنوان سازمان مافوق و مشکلاتی در حوزه ابزار و تجهیزات مانند کمبود ابزار ادوات مرتبط با مهدکودک و آموزش کودکان مانند محدودیت وسایل تفریحی و وسایل کمک آموزشی دارند (البرزی، ۱۳۹۰).

در سالهای اخیر مطالعات فراوانی در زمینه مدیریت عملکرد سازمان‌ها، عوامل مؤثر و پیامدهای آن صورت گرفته است اما در زمینه مدیریت عملکرد مربیان مهدکودک‌ها به ویژه در کشورهای در حال توسعه مطالعه چندانی صورت نگرفته است. برای مدیریت عملکرد مدل‌های مختلفی ارائه شده است. این مدل‌ها بیشتر بر مدیریت عملکرد شرکت‌های تولیدی یا خدماتی متمرکز بوده است. روشن است که محیط شرکت‌ها با شرایط رقابتی و سودآوری حاکم بر آنها با محیط مهدکودک‌ها با شرایط آموزشی و عاطفی آن یکسان نیست. عوامل مؤثر بر مدیریت عملکرد مربیان مهدکودک و نحوه تقابل آنها با یکدیگر و کودکان با سازمان‌ها متفاوت است و نیازمند بررسی و تحقیق بود. لذا با توجه به اهمیت موضوع با توجه به مدل مفهومی پژوهش برای اولین بار در کشور به ارائه راهکارهایی جهت بهبود و ارتقاء عملکرد مربیان مهدکودک‌ها پرداخته شد. نتایج این تحقیق در ابعاد مختلف تکمیل حوزه تهی، نوآوری علمی، آموزشی، مدیریتی، برنامه‌ریزی و پژوهشی حائز اهمیت است که با توجه به فعالیت چندین ساله در مهدکودک و تبادل نظر با همکاران در زمینه شیوه برخورد مربیان با رفتار کودکان، مدیریت عملکرد مربیان مهدکودک مشکل ساختاری داشته؛ بدین معنا که مهدکودک‌ها در تأمین مربیان ماهر و توانمند در این زمینه دچار کمبوداتی هستند هرچند که در زمینه پژوهشی در سال‌های اخیر مطالعات اندکی درباره اهمیت عملکرد مدیریت مهدکودک‌ها صورت گرفته و نتایج این تحقیق در مدیریت آموزشی و برنامه‌ریزی

آموزشی حائز اهمیت است و این نتایج به عنوان پشتوانه علمی و پشتوانه حاکمیت (گروه‌هایی که از آنها حمایت می‌کنند) در برطرف کردن این نیاز مؤثر خواهد بود و مشکلات آموزشی، تربیتی، فرهنگی نظیر همسو نبودن اهداف و برنامه‌ها و استراتژی سازمان بهزیستی به عنوان سازمان مافوق، چشم انداز پژوهش حاضر می‌باشد. وظایف مربیان مهدکودک در ایجاد یک محیط مناسب برای شیوه برخورد صحیح با کودکان و چگونگی ارتباط مؤثر با کودکان از طریق بازی و قصه درمانی روشن می‌شود که یافته‌های تحقیق با تحقیقات آقاجانی و همکاران (۱۳۹۳)، جلالی (۱۳۹۱)، و جفیری و همکاران (۲۰۱۱) همسویی دارد.

محدودیت‌های پژوهش نیز شامل موارد زیر می‌باشد که به عدم همکاری کارشناسان بهزیستی و مدیران مهدکودک‌ها برای انجام مصاحبه، عدم همکاری بعضی از والدین با توجه به وقت اندک آن‌ها، عدم وجود فرصت مناسب برای تفهیم والدین، محدودیت‌های مالی و همچنین گستردگی جامعه آماری در سطح کشور و مشکل در توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و در نهایت عدم برگشت تعداد زیادی از پرسشنامه‌ها اشاره کرد. در راستای بهبود عملکرد مربیان و عملکرد مهدکودک‌های ایران پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌گردد: ۱- حضور مشاور روان‌شناس خبره در مهدکودک از ابتدای ورود بچه‌ها به مهدکودک تا آخرین وقت حضور کودکان در مهدکودک، جهت مشاهده رفتار کودکان با یکدیگر و ثبت مشاهدات رفتار کودکان در پرونده مستقل آن‌ها. ۲- ایجاد غرفه‌های متعدد مشاغل و هنر در مهدکودک به این هدف که مدیر و مربی، ناظر بر این باشند که بچه‌ها به صورت آزاد و دلخواه کدام غرفه‌ها را انتخاب می‌کنند و چگونه و با چه شیوه‌ای کودکان با یکدیگر مباحثه و همکاری دارند. ۳- معرفی کتب روانشناسی کودک به خصوص در زمینه رشد کودک و شناخت رفتار کودکان در هر مرحله رشد گروه سنی آن‌ها. ۴- ایجاد کلاس قصه درمانی. به این منظور که مشکلات رفتاری کودکان شناسایی شود و برای درمان آن از قصه استفاده کرد و در قالب قصه مشکلات رفتاری کودکان درمان می‌شود. بدون تذکر نصیحت و پند و اندرز مستقیم. و سپس از طریق بازی درمانی، مشاور باید مشکلات رفتاری کودکان را راهنمایی و درمان کند.

منابع

- آقاجانی، طهمورث؛ جبارف، رشید؛ مصطفی یوف. (۱۳۹۳). مشفق؛ تأثیر بازی بر مهارت‌های اجتماعی کودکان (مورد مطالعه: کودکان مقطع مهدکودک استان تهران)؛ مطالعات توسعه اجتماعی ایران: تابستان ۱۳۹۳، ۶(۳): ۹۷-۱۰۴.
- البرزی، محبوبه. (۱۳۹۰)؛ تأثیر انگیزش بیرونی بر خلاقیت کودکان؛ تازه‌های علوم شناختی تابستان ۱۳۹۰، ۱۲(۲): ۵۷-۶۶.
- پدیدار مقدم، حسین. (۱۳۹۰) بررسی تأثیر برنامه‌های خانه‌های اسباب‌بازی بر خلاقیت کودکان ۳-۷ تهران، فصلنامه دانش حسابداری و حسابداری مدیریت، ۳(۹): ۱۷۳-۱۶۱.
- جلالی؛ حسن. (۱۳۹۱). تأثیر آموزش بازی‌های وانمودی بر افزایش ابعاد خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی، ۱(۱۴).
- محمدزاده ابراهیمی، علی؛ جمهری، فرهاد؛ برج علی، احمد. (۱۳۸۷). رابطه‌ی بین مشابهت و مکمل بودن در ابعاد اصلی شخصیتی زوجین با رضایتمندی زناشویی. مجله: پژوهش در سلامت روانشناختی. ۵(۵): ۶۱-۷۰.
- مفیدی، فرخنده؛ تیموری، زینب. (۱۳۸۷)؛ تأثیر اسباب‌بازی‌های آموزشی بر میزان یادگیری مفاهیم پیش از عدد ریاضی در کودکان پیش از دبستان شهر تبریز در سال ۸۶-۱۳۸۵؛ فصلنامه آموزشی و ارزیابی، ۷(۲): ۲۰۱-۲۲۶.
- مهدویان، فاطمه. (۱۳۷۶). بررسی تأثیر آموزش ارت باط زناشویی بر سلامت روانی. پایاننامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، انستیتو روانپزشکی تهران، تهران.
- میرکمالی، سیدمحمد. (۱۳۷۰)؛ مدیریت در آموزش و پرورش شماره ۱۲، فلسفه ارزشیابی در مدیریت.
- نصیری، علی؛ امیری، مؤده. (۱۳۹۵). بررسی اثربخشی قصه‌خوانی بر تعاملات اجتماعی کودکان پسر مبتلا به اختلال اوتیسم به بررسی اثربخشی قصه‌خوانی بر تعاملات اجتماعی کودکان پسر ASD، اندیشه‌های نوین تربیتی؛ ۱۲(۷).
- Chen E, Bouzmen K. (2012). Analysis Self-Development needs of School Principals and offering suggestion for improvement. 1th International conference on accounting, management, economic and Social science, Iran, Gilan. pp127-135 (in persian)
- Diener Ed, Scollon CN, Lucas RE. (2003). The evolving concept of subjective well-being: the multifaceted nature of happiness. *Advances in Cell Aging and Gerontology*. 15: 187-219.
- Fowers B J, Olson D. H. (1993). ENRICH marital inventory: A discriminant validity and cross-validation assessment. *Journal of Marital and Family Therapy*, 15, 65-79
- Holmoz D, Romeo C. (2013). ~ Gender, play and creativity in preschool children. *Child Development*, 86(3): 781-799.
- Jeffrey Trawick S, Heather R, Sudha S. (2011). Measuring the effects of toys on the problem-solving, creative and social behaviours of preschool children. *Journal Early Child Development and Care*; 181(7).
- Loureiro A, et al. (2011), Kindergarten Is the Model for Lifelong Learning, SC, Brazil. *Acta Limnologica Brasiliensia*. 23(4): 357-367.
- Olson D H, Fournier D G & Druckman J M. (1993). *Counselor's manual for PREPARE/ENRICH*. (Revised edition). Minneapolis, MN, PREPARE/ENRICH, Inc.
- Paul Howard J, Jayne T, Lesley S. (2002). The Effect of Play on the Creativity of Young Children During Subsequent Activity. *Journal Early Child Development and Care*; 172(4).
- Rego W, Fileto R, Junior V C P, Oliveira V A, et all. (2011). Children with special needs and the right to education. In *Proceedings of the Simpósio Brasileiro de Informática na Educação*. João Pessoa, PB, 2011.
- Sparg A. (2011). *How Social-Emotional Learning Helps Children Succeed in School, the Workplace, and Life*, NYS Board of Regents. 25(17).
- Yun H, Name Isick, K, Jinaman Y, Jinho L, et all. (2014). A field study of thermal comfort for kindergarten children in korea: Ann assessment of exising models and presences of children building an Environment (75): 185. 189.

Designing a model of performance management for kindergarten teachers in Iran

Molok Tahmasebi^۱

Seyed Ahmad Ahmadi^{۲*}

Abstract

Purpose: Kindergarten is a place for care, talent recognition, emotional, physical, intellectual, behavioral (social) speech development and development of children's creativity in preschool age. Today, preschool education has become more important and sensitive than ever.

Methodology: This study was applied in terms of purpose and combined in terms of method and nature. The statistical population of this study consisted of three parts: one by experts and cultural experts of the Welfare Organization and the second part included all managers and educators of kindergartens in Iran and the third children's families in 2015. - They were 2014-15. 15 people in the qualitative part of the analysis were selected using Delphi method and in the quantitative part 384 people were selected as the sample using Cochran's formula. The research measurement tools were three inrich family satisfaction questionnaires (1997), Fordais happiness (1997), and Dachanchi children's adjustment (1998), which was used. To measure the validity of the questionnaires, Cronbach's alpha was calculated from the content method and to determine its reliability, the value was estimated to be 0.891 for the parent questionnaire, 0.841 for the managers 'and experts' questionnaire and 0.926 for the teacher's questionnaire. Data analysis was performed using correlation and regression tests to answer the questions, t-test was two samples and analysis of variance was used to compare the mean responsiveness of independent groups using 23SPSS software.

Results: The results of Kolmogorov-Smirnov test showed that the research data are normal distribution. Also, the results of analysis of variance and independent t-test and correlation and regression test showed that the performance of educators has a significant effect on parental satisfaction and children's adjustment; also, the performance of educators has a significant effect on the performance of kindergartens, and finally, the performance of educators has a significant effect on the profitability of kindergartens.

Conclusion: Based on this, the performance management model of educators is a comprehensive, complete and new plan in kindergartens in Iran, which has a positive effect on parental satisfaction, kindergarten performance, kindergarten profitability and children's adaptation to this environment.

Keywords: Performance Management, Teacher Performance, Parental Satisfaction, Kindergarten Profitability

^۱Student of Human Resource Management, Faculty of Index Research, University of Isfahan, Tehran, Iran.

^۲Assistant Professor of Human Resource Management, Faculty of Management, University of Isfahan, Isfahan, Iran (author) a.ahmadi@gmail.com